

Sygn. akt II Ca 207/14

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 maja 2014 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Iwona Tchórzewska

Protokolant starszy sekretarz sądowy Krystyna Melchior

po rozpoznaniu w dniu 7 maja 2014 roku w Lublinie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w

W.

przeciwko P. S.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez powoda

od wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie z dnia 30 grudnia 2013

roku, sygn. akt VIII C 1167/13

oddala apelację.

Sygn. akt II Ca 207/14

## UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 grudnia 2013 roku, sygn. akt VIII C 1167/13 Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie oddalił powództwo (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. przeciwko pozwanemu P. S. o zapłatę (I) oraz nie obciążył powoda kosztami procesu poniesionymi przez pozwanego (II) (k.74).

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W., zaskarżając orzeczenie Sądu pierwszej instancji w całości i zarzucając mu:

1. obrazę przepisów prawa procesowego, mającą wpływ na wynik sprawy, to jest przepisów art. 232 k.p.c. w związku z art. 233 k.p.c. poprzez przyjęcie przez Sąd za udowodnione twierdzeń pozwanego, nie znajdujących pokrycia w materiale dowodowym, że: nie był studentem uczelni cedenta, nie został przyjęty w poczet studentów, pełnił służbę w Żandarmerii Wojskowej i wyjechał na misję stabilizacyjną do Afganistanu, podczas gdy tym faktom przeczą dowody zgromadzone w sprawie, to jest:

-decyzja w przedmiocie skreślenia pozwanego z listy studentów potwierdzająca, że pozwany miał status studenta i potwierdzająca, że status ten utracił dopiero z dniem 15 kwietnia 2008 roku;

- oświadczenia pozwanego, który potwierdził, że uiścił wpisowe oraz pierwszą ratę za pierwszy semestr, zatem po cóż miałby opłacać czesne, skoro nie był studentem;

2. obrazę przepisów prawa procesowego, mającą wpływ na wynik sprawy, tj. przepisów art. 161 k.p.c. w zw. z art. 207 § 6 k.p.c. poprzez

dopuszczenie przez Sąd okoliczności i faktów spóźnionych, zgłoszonych przez pozwanego dopiero na rozprawie w załączniku do protokołu, w sytuacji, w której pozwany nie uprawdopodobnił, aby ich dopuszczenie na tym etapie nie było spóźnione, przy czym owe nowości dotyczą stwierdzenia braku immatrykulacji i niezłożenia ślubowania (okoliczności notabene nieudowodnionych);

3. obrazę przepisów prawa procesowego, mającą wpływ na wynik sprawy, tj. przepisów art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 244 § 1 k.p.c. poprzez niedopuszczalną odmowę wiarygodności (oraz kwestionowania przez Sąd - nie pozwanego - merytorycznej zasadności) faktom stwierdzonym w dokumencie urzędowym - decyzji z dnia 15.04.2008r. o skreśleniu pozwanego z listy studentów, która potwierdza, że pozwany był studentem cedenta, został skreślony z listy studentów z dniem 15.04.2008r., a merytoryczną podstawą skreślenia z listy było nieprzystąpienie do sesji egzaminacyjnej i zaległości w opłatach czesnego, zaś pozwany, na którym spoczywał ciężar dowodu, nie obalił domniemań wynikających z wydanej decyzji;

4. obrazę przepisów prawa materialnego, tj. przepisów art. 61 § 1 k.c. w zw. z art. 77 § 2 k.c. poprzez ich błędną wykładnię wyrażającą się w przyjęciu, iż wypowiedzenie czy rozwiązanie umowy zawartej w formie pisemnej, lecz tylko dla celów dowodowych, nie wymaga złożenia przez pozwanego oświadczenia woli zmierzającego do zakończenia stosunku prawnego, a może odbyć się także poprzez czynności faktyczne (per facta concludentia);

5. obrazę przepisów prawa materialnego, tj. przepisów art. 190 ust. 1 i 2. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 roku poprzez

jego błędną wykładnię wyrażającą się w przyjęciu iż:

a) decyzja o skreśleniu z listy studentów nie kończy stosunku prawnego pomiędzy uczelnią wyższą, a studentem (a więc nie wywiera skutków ex nunc), skutek ten zaś ma wywierać tzw. „porzucenie uczelni” - podczas gdy decyzja ta ma charakter decyzji administracyjnej, konstytutywnej i wywiera skutek materialnoprawny uchylając go ex nunc;

b) decyzja o skreśleniu z listy studentów nie wyznacza zakresu ciężarów i obowiązków studenta polegających na obowiązku uiszczania opłat za studia, zakres ten zaś ma wyznaczać faktyczne zaprzestanie uczęszczania na zajęcia dydaktyczne - podczas gdy dopiero decyzja ta pozbawia studenta statusu studenta i chwila wydania jest miarodajna dla określenia zakresu praw i obowiązków studenta;

c) uczelnia wyższa w sytuacji niezyskania zaliczenia semestru lub roku w określonym terminie czy niewniesienia opłat związanych z odbywaniem studiów ma obowiązek skreślić studenta z listy studentów - podczas gdy są to fakultatywne przesłanki skreślenia, gdy decyzja jest wydawana w ramach uznania administracyjnego;

d) faktyczne zaprzestanie uczęszczania na zajęcia dydaktyczne stanowi rezygnację ze studiów - podczas gdy dla jej skuteczności wymaga się złożenia pisemnego podania z pokwitowaniem przyjęcia przez organ uczelni;

e) sąd cywilny posiada kognicję do ingerencji w merytoryczną podstawę wydanej decyzji o skreśleniu z listy studentów - podczas gdy sąd w postępowaniu cywilnym nie jest uprawniony do kwestionowania decyzji administracyjnej, w szczególności pod względem jej merytorycznej zasadności;

6. obrazę przepisu prawa materialnego, tj. przepisu art. 189 ust. 2. pkt 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 roku poprzez jego błędną wykładnię wyrażającą się w przyjęciu iż:

a) nieuczestniczenie przez studenta w zajęciach dydaktycznych i organizacyjnych stanowi oświadczenie woli o rezygnacji ze studiów (per facta concludentia) - podczas gdy okoliczności te stanowią jedynie niewypełnienie przez studenta obowiązków studenckich, na co wskazuje ustawowy zwrot „Student jest obowiązany w szczególności do”.

Wskazując na powyższe zarzuty strona powodowa wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 2.720,98 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu za obie instancje.

### **Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Apelacja powoda podlega oddaleniu, gdyż zaskarżony wyrok odpowiada prawu, mimo częściowo błędnego uzasadnienia.

W ocenie Sądu Okręgowego skuteczny jest bowiem podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia obejmującego należności z tytułu usług edukacyjnych, określanych zwyczajowo mianem czesnego. Zdaniem Sądu Okręgowego, odmiennie niż przyjął to Sąd pierwszej instancji, do roszczeń tych znajduje zastosowanie dwuletni termin przedawnienia określony w art. 751 pkt 2 k.c. w związku z art. 750 k.c.

Stosownie do treści art. 750 k.c. do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Powyższe uregulowanie wyklucza zatem stosowanie do umów o świadczenie usług przepisów o zleceniu tylko wtedy, gdy dana umowa uregulowana jest innymi, odrębnymi przepisami, a taka sytuacja nie zachodzi w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy rozpoznający niniejszą sprawę akceptuje stanowisko, iż umowa, która została zawarta pomiędzy pozwanym P. S., a pierwotnym wierzycielem - Wyższą Szkołą (...) w W., dotyczącą świadczenia usług edukacyjnych (o nauczanie) to umowa nienazwana, której przedmiotem jest świadczenie usług, nieuregulowana innymi przepisami i do której stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu (art. 750 k.c.).

Należy przy tym zauważyć, że dotychczasowe orzecznictwo sądów powszechnych nie jest jednolite w tej materii. Niektóre sądy prezentowały stanowisko zbieżne z prezentowanym przez Sąd Okręgowy (przykładowo wyroki: Sądu Okręgowego w Radomiu z dnia 30 grudnia 2013 r., sygn. akt IV Ca 529/13, [orzeczenia.ms.gov.pl](http://orzeczenia.ms.gov.pl); Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z dnia 9 października 2013 r., sygn. akt III Ca 597/13, [orzeczenia.ms.gov.pl](http://orzeczenia.ms.gov.pl)), inne zaś odmiennie uznawały, że do umów o studiowanie (o świadczenie usług edukacyjnych) nie należy stosować na mocy art. 750 k.c. przepisów o umowie zlecenia, w tym i przepisu art. 751 k.c. (np. wyrok Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 18 września 2013 r., sygn. akt I Ca 322/13, [orzeczenia.ms.gov.pl](http://orzeczenia.ms.gov.pl)). Natomiast według poglądów piśmiennictwa do umów, do których przepis art. 750 k.c. może mieć zastosowanie należy zaliczyć: umowy o nauczanie, o wychowanie, o sprawowanie opieki, o pielęgnowanie, o świadczenie usług medycznych, zawierane w szczególności z różnego rodzaju prywatnymi placówkami oświatowymi i wychowawczymi (przedszkolami, szkołami), zakładami leczniczymi, opiekuńczymi, korepetytorem, lekarzem, pielęgniarką, opiekunką do dziecka (Katarzyna Kopaczyńska – Piecniak, Komentarz do art. 750 kodeksu cywilnego, Lex 2010.08.01; Jerzy Rajski, Prawo zobowiązań – część szczegółowa. System Prawa Prywatnego. 2011 rok, Tom 7, komentarz do art. 750 k.c., Legalis; Konrad Osajda, Kodeks cywilny. Komentarz, 2013 rok, komentarz do art. 750 k.c., Legalis; Edward Gniewek, Piotr Machnikowski, Kodeks cywilny. Komentarz, 2013 rok, komentarz do art. 750 k.c., Legalis).

W tej kwestii nie wypowiedział się bezpośrednio Sąd Najwyższy, którego orzecznictwo dotyczyło natomiast stosowania przepisów art. 750 k.c. i art. 751 k.c. w odniesieniu do umów innego rodzaju. I tak w wyroku z dnia 12 stycznia 2007 r., IV CSK 267/06 (System Informacji Prawnej Lex nr 277297) Sąd Najwyższy stwierdził, że przepisy te nie mają zastosowania w odniesieniu do umowy pośrednictwa w obrocie nieruchomościami, zaś w uchwale z dnia 7 maja 2009 r., III CZP 20/09 (System Informacji Prawnej Lex nr 512983) analogiczne stanowisko zajął co do umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych.

W ocenie Sądu Okręgowego tego typu wnioskowań i ocen nie można odnosić jednak do umów określanych mianem umów o świadczenie usług edukacyjnych i wynikających z nich roszczeń, albowiem elementy istotne takiej umowy nie zostały wystarczająco uregulowane w żadnym akcie prawnym, w szczególności zaś nie uregulowano ich w ustawie z dnia z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, ze zm.).

Zakresu dotyczącej tej kwestii regulacji zawartych w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym w żadnym razie nie można porównać do stopnia, w jakim pierwotnie uregulowano umowę pośrednictwa w obrocie nieruchomościami w ustawie o gospodarce nieruchomościami czy nawet stopnia, w jakim unormowano umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych w ustawie Prawo telekomunikacyjne.

Regulacje prawne zawarte w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym są na tyle ograniczone i lakoniczne, że co najmniej w odniesieniu do uczelni niepublicznych nie można uznać, iż w ustawie tej w stopniu wystarczającym uregulowane zostały istotne elementy umowy o świadczenie usług edukacyjnych.

Wymaga podkreślenia, że w zasadzie ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym nie wprowadza pojęcia umowy o świadczenie usług edukacyjnych, albowiem art. 160 ust. 3 ustawy mówi jedynie o umowie określającej warunki odpłatności za studia lub usługi edukacyjne.

Przed wszystkim jednak należy zauważyć, że kwestii tej dotyczą w istocie tylko dwa przepisy ustawy, a mianowicie art. 99 i art. 160 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Przepis art. 99 w swej zasadniczej treści dotyczy uczelni publicznych, przy czym zawarta tam regulacja sprowadza się do wprowadzenia możliwości pobierania przez uczelnie publiczne w określonych sytuacjach opłat za świadczone usługi edukacyjne oraz zasad ustalenia wysokości opłat i ich pobierania przez uczelnie publiczne.

Uczelnie niepublicznych, a więc takich jak pierwotny wierzyciel w sprawie oraz strona umowy stanowiącej podstawę powództwa dotyczy w zasadzie w tej kwestii tylko art. 99 ust. 4 ustawy, mający charakter przepisu kompetencyjnego, który w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2012 roku stanowił jedynie, że: „Zasady pobierania i wysokość opłat w uczelni niepublicznej określa organ wskazany w statucie”.

Lakoniczny w przedmiotowej kwestii jest również art. 160 ust. 3 ustawy, który stanowi jedynie, że „Warunki odpłatności za studia lub usługi edukacyjne, o których mowa w art. 99 ust. 1, określa umowa zawarta między uczelnią a studentem w formie pisemnej”.

Z omówionych względów należy uznać, że co najmniej w odniesieniu do uczelni niepublicznych nie można przyjąć, iż w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym w stopniu wystarczającym uregulowane zostały istotne elementy umowy o świadczenie usług edukacyjnych.

Dlatego też do roszczeń uczelni niepublicznych z tytułu świadczenia usług edukacyjnych – na mocy odesłania zawartego w art. 750 k.c. – stosować należy przepisy kodeksu cywilnego o zleceniu.

Trzeba zauważyć, że tak właśnie postrzegały powyższą kwestię również same strony umowy zawartej między P. S., a pierwotnym wierzycielem - Wyższą Szkołą (...) w W., na co wskazuje treść umowy. W jej końcowej części strony wprost postanowiły, że sprawy nieuregulowane w umowie będą rozstrzygane zgodnie z kodeksem cywilnym (k.42v).

Strony zatem odwołały się w tej kwestii do uregulowań zawartych w kodeksie cywilnym, a nie w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym, co oznacza, że w ich zgodnej woli to właśnie kodeks cywilny miał wyznaczać wszelkie nieuregulowane w umowie prawa i obowiązki stron.

Stosownie do treści art. 751 pkt 2 k.c. z upływem lat dwóch przedawniają się roszczenia z tytułu utrzymania, pielęgnowania, wychowania lub nauki, jeżeli przysługują osobom trudniącym się zawodowo takimi czynnościami albo osobom utrzymującym zakłady na ten cel przeznaczone.

Dla oceny możliwości stosowania przepisu art. 751 pkt 2 k.c. nie jest zatem istotne to czy uczelnię wyższą można uznać za przedsiębiorcę (zgodnie z poglądami wyrażonymi w wyrokach Sądu Najwyższego dnia 7 kwietnia 2004 r., sygn. akt III SK 22/04, OSNP 2005/3/46 oraz z dnia 9 marca 2006 r., sygn. akt I CSK 135/05, OSNC 2006/12/2005 uczelnia niepaństwowa jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o ochronie konkurencji i konsumentów), czy też podmiot prowadzący działalność gospodarczą, lecz to czy może być ona

traktowana jako osoba zawodowo trudniąca się świadczeniem usług w postaci nauki. Omawiany przepis prawny nie posługuje się bowiem ani pojęciem „przedsiębiorcy” ani też „prowadzenia działalności gospodarczej”.

W ocenie Sądu Okręgowego uczelnię niepubliczną, która w sposób stały i zorganizowany świadczyła odpłatnie usługi edukacyjne wobec studentów należało uznać za podmiot zawodowo trudniący się świadczeniem usług w postaci nauki.

Nie ma też żadnych podstaw do tego, aby spod pojęcia nauki określonego w art. 751 pkt 2 k.c. wyłączać świadczenie usług edukacyjnych na poziomie studiów czy też studiowanie. Według słownika języka polskiego nauka to „uczenie się lub uczenie kogoś”. Zdaniem Sądu Okręgowego świadczenie usług edukacyjnych i studiowanie są pojęciami bardziej szczegółowymi i węższymi niż nauka, która swym znaczeniem obejmuje uczenie się na wszystkich szczeblach szkolnictwa.

Roszczenie objęte pozwem w niniejszej sprawie obejmuje należność z tytułu czesnego za okres od października 2007 roku do kwietnia 2008 roku. Wobec tego, przy uwzględnieniu dwuletniego terminu przedawnienia określonego w art. 751 pkt 2 k.c., w dniu wniesienia pozwu w niniejszej sprawie, to jest w dniu 30 listopada 2012 roku, roszczenie z tego tytułu było już przedawnione.

Ubocznie należy wskazać, że nawet gdyby w niniejszej sprawie wykluczyć możliwość stosowania do zgłoszonego w pozwie roszczenia przepisów art. 750 k.c. i art. 751 pkt 2 k.c. to i tak wniesione powództwo podlegałoby oddaleniu z uwagi na upływ trzyletniego terminu przedawnienia określonego w art. 118 k.c. Przedmiotowe roszczenie można bowiem uznać za roszczenie związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Wyższa Szkoła (...) w W. była uczelnią niepubliczną, która swoją działalność w postaci świadczenia usług edukacyjnych prowadziła w sposób stały i zorganizowany. Co istotne, uczelnia swoje usługi świadczyła jedynie odpłatnie, co jednoznacznie wynika ze złożonego do akt sprawy Statutu Uczelni (§ 30 ust. 1 Statutu).

Z omówionych przyczyn należałoby przyjąć, że przedmiotowe roszczenie jest roszczeniem związanym z prowadzeniem działalności gospodarczej, dla którego jeszcze przed wniesieniem powództwa upłynął trzyletni termin przedawnienia określony w art. 118 k.c.

Z tych względów i na podstawie powołanych przepisów oraz art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

Wskazać jednocześnie należy, że w myśl art. 505<sup>13</sup> § 2 k.p.c. jeżeli sąd drugiej instancji w sprawie rozpoznawanej w postępowaniu uproszczonym nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.